

NEUROLOGMOTTAGNINGEN, HELSINGBORG LASARETT

Varmt, hjärtligt och

Vid Neurologi i Sveriges besök på Neurologmottagningen på Helsingborgs lasarett är mottagandet varmt, hjärtligt och entusiastiskt. Det märks att den sammantrimmade personalen brinner för sina uppgifter och gör det i en kollektiv anda.

När vi efter några timmars rundvandring och intervjuande bjuds in att delta vid lunchen är stämningen otvungen. Avspänd arbetslunch, är väl kanske den mest adekvata beskrivningen. Skämt, allvar, privata och professionella ämnen avhandlas huller om buller.

Det är ett väl sammansvetsat sällskap vi besöker. Där humor tydligt uppskattas. Sannolikt ett bra, eller rentav nödvändigt, verktyg i en verksamhet som innehåller så mycket allvar och tragiska öden. Karin Johnsson är sektionschef för neurologi och har förberett vårt besök på bästa sätt.

FRÅN LUND TILL HELSINGBORG

Vi guidas runt av Kristina Källén, en av landets ledande neurologer, som kom till Neurologmottagningen i Helsingborg 2012.

– Min bakgrund är att jag är utbildad i Göteborg och fick min neurolog-specialistutbildning i Lund. Lund är min barndomsstad och där har jag arbetat i 23 år. Jag disputerade 1999 och vidareutbildade mig i USA ett år kring millennieskiftet.

– I Lund var jag sedan med om att bygga upp en modern epilepsiutredningsavdelning, med bland annat enkelrum, intensivvårdssängar med möjlighet att filma 24 timmar om dygnet med fasta kameror i taket. Det innebär att vi har fullt fokus på patienterna dygnet runt från ett kontrollrum, säger Kristina Källén.

Vi enas om att uttrycket hightech passar perfekt i sammanhanget. Kristina Källén fortsätter:

– De första studenterna kom hit till Helsingborg våren 2012. Då började jag

här på deltid. Jag såg det som en fantastisk möjlighet att få bygga upp någonting nytt igen efter allt mitt arbete med epilepsi i Lund. Dessutom är det här ett helt nytt koncept med regionalisering av hela terminer under läkarutbildningen. Jag hade några månader på mig att organisera studenternas termin sju, vilket naturligtvis mina företrädare lagt grunden för.

– Planeringen för den här verksamheten startade tre år innan de första studenterna var på plats, med ett väl genomtänkt koncept för it-service som ger stöd för produktion av e-learningsmaterial som komplement till traditionell undervisning.

– Man skulle kunna säga att jag kom till dukat bord. Sedan har ju jag satt min prägel på framförallt den neurologiska utbildningen, inte minst med tan-

entusiastiskt

A woman with short blonde hair and blue eyes, wearing a white lab coat, is looking out a window. The background shows a cityscape with a large red brick building and a green roof. The lighting is soft and natural, coming from the window.

Kristina Källén på avdelningens
fina balkong med magnifik utsikt
över Helsingborg.

ke på "skarpt läge"-träning, med mycket upprepningsövningar. Bland annat med standardiserade scenarier, med avancerade elektroniska dockor, som styrs från ett kontrollrum. På så sätt kan så kallade vitalparametrar följas och styra studenternas agerande i akutträningen.

ALLMÄN NEUROLOGI OCH STROKE-VÅRD

Neurologsektionen har i dag nio specialläkare totalt. Uppagningsområdet utgörs av nordvästra Skåne och motsvarar ett befolkningsunderlag på cirka 250 000 personer.

Verksamheten består av allmän neurologi och akut strokevård. Den har två avdelningar och det finns även en strokeenhet som man samarbetar med på närliggande Ängelholms sjukhus. Dessutom bedriver man mottagning i stor skala, har konsulterande verksamhet och en väl utvecklad dagvård.

Lena Weidmar är enhetschef för mottagningen/dagvård. Hon är chef på 25 procent. Övrig tid arbetar Lena som sjuksköterska på mottagningen.

– Vi har en dagvård där vi tar emot cirka 100 patienter i månaden. Det är framförallt infusionsbehandlingar, men i samband med att vi nu utvecklar vårt teamarbete kan även andra patienter bli aktuella för dagvården, säger Lena Weidmar.

Dagvården bemannas av en sjuksköterska och en undersköterska. Det finns tre sjuksköterskor på mottagningen och de ansvarar för dagvården en vecka i taget.

– För att kunna avlasta slutenvården, som är hårt belastad, jobbar vi också med att se vilka patienter som skulle kunna tas om hand i öppenvård. Ett exempel är tappstesterna vid utredning av normaltryckshydrocefalus. Detta gjordes tidigare på vårdavdelning, men där har vi nu utarbetat rutiner så att dessa patienter tas om hand på mottagningen.

– Vi arbetar för tillfället mycket med att utveckla vårt teamarbete för MS-, Parkinson-, epilepsi- och ALS-patienter. Vi har sjukgymnast, arbetsterapeut och kurator knutna till mottagningen. Vi har också tillgång till dietister och logopedier i de fall där det behövs, säger Lena Weidmar.

STÅR SIG INTERNATIONELLT

Till strokeenheten och den allmänneurologiska avdelning kommer patienterna främst via akutmottagningen. Man tar även frekvent över patienter från Neurokirurgiska kliniken i Lund och några patienter direktinläggs eller tas in från intern väntelista.

– Vår forskning och behandling här i Helsingborg står sig mycket bra på ett nationellt plan. De senaste fyra åren har vi jobbat väldigt mycket med framförallt utveckling av trombolysverksamheten och ökat den från att bara tre till fyra procent av våra patienter behandlas med

**"Det är ett väl
sammansvetsat
sällskap vi besö-
ker. Där humor
tydligt uppskat-
tas."**

trombolys till att i dag ligga på sjutton till arton procent, säger Björn Klemmedsson, avdelningschef på strokeenheten.

Han fortsätter:

– Likadant är det för direktinläggningen av strokepatienter från akuten till vår avdelning. Där har vi gått från femtio procent till att nu ligga på en stabil nivå runt åttio procent. Jag ser det som resultatet av ett målmedvetet arbete tillsammans med andra enheter.

Som så ofta inom vården glider samtalet dock in på resurser. Befintliga eller saknade.

– Vi har sett en utveckling av sjukvården de senaste åren, som gör att vi för att kunna arbeta optimalt med den här patientgruppen gärna hade sett fler resurser, säger Björn Klemmedsson.

FINNS DET ETT REALISTISKT UTRYMME FÖR DET?

– Vi är ju mitt inne i en omfattande omorganisation med stora besparingskrav. Så inom den närmsta framtiden finns

det inga möjligheter. Därför är det angeläget att försöka se andra arbetssätt.

– Tanken nu är att förbättra samarbetet mellan akut- och närsjukhus, men också med kommun och primärvård. Helt enkelt att försöka hitta andra sätt att använda de resurser vi har i dag, säger Björn Klemmedsson och gör en positiv reflektion:

– Strokevården som vi jobbar med har utvecklats otroligt de senaste åren. Jag tycker Region Skåne har gjort en bra satsning med att försöka förbättra strokevården genom att jobba tillsammans med kommuner och primärvård. Att försöka se det här som en enda kedja i stället för som olika stuprör på patientens väg och det ger ett bra resultat, säger Björn Klemmedsson.

POSITIV UTVECKLING

Sektionschefen Karin Johnsson visar för övrigt stor uppskattning över Björn Klemmedssons arbete:

– Det tog några år att få till en väl fungerande strokeenhet och han har gjort ett fantastiskt arbete.

Neurologsektionen på Helsingborgs lasarett har haft en mycket positiv utveckling.

– När jag för första gången tjänstgjorde i Helsingborg, kring sekelskiftet, fanns här tre neurologer, inga ST-läkare i neurologi, tolv vårdplatser för neurologpatienter, ingen strokeenhet, ingen dagvård och ingen profilerad neurologimottagning, säger Karin Johnsson.

– I dag är vi nio neurologer, vi har tre ST-läkare och ytterligare två på väg in. Vi har en strokeenhet med särskild övervakningssal och totalt 21 vårdplatser. Dessutom har vi en allmänneurologisk avdelning med elva vårdplatser.

– Vi har vuxit ur vår första neurologimottagning och vi har nu även en samlad mottagning plus dagvård med två och en halv sjukskötersketjänst. Sedan två år har vi dessutom ansvaret för neurologiutbildningen av 24 läkarstudenter per termin.

– Starten av läkarutbildningen gav oss möjligheten att rekrytera Kristina Källén.

När hon börjat här, ombads hon tämligen omgående att ta ett övergripande ansvar för hela termin sju, det vill säga en termin som innehåller neurokursen och ytterligare fem ämnen. Detta gav i

Björn Hedström instruerar läkarstudenter i akut omhändertagande av medvetslös patient på dockan Simon.

sin tur möjlighet att rekrytera ännu en neurolog, förklarar Karin Johnsson.

– Man kan säga att neurologin gått från att vara en något perifer verksamhet på sjukhuset till att i dag vara en viktig del av akutverksamheten. Neurologiska frågeställningar kommer nästan dagligen upp vid jourrapporter och vi anlitas flitigt via våra konsulttelefoner.

Magdalena Naumovska, en av sektionens ST-läkare.

Neurologmottagningen på Helsingborgs lasarett har aldrig varit en självständig klinik under Region Skånes många omorganisationer. I dag utgör man en sektion inom Verksamhetsområde specialiserad medicin.

Karin Johnsson:

– Här ingår också reumatologi och infektion som basspecialiteter plus de

Karin Johnsson leder teamrond på Strokeenheten med deltagande av AT-läkare, sjuksköterska, logoped, sjukgymnast och arbetsterapeut.

”Sedan några år tillbaka är en neurolog i tjänst även söndagar och går in extra under långhelger.”

Lena Weidmar är neurosjuksköterska och chef för mottagning/dagvård.

internmedicinska grenspecialiteterna kardiologi, lungmedicin, gastroenterologi, hematologi, njurmedicin och endokrinologi. Våra inläggande patienter har ofta flera sjukdomar. Då ser jag det närmast som en fördel att ha tillgång till denna breda och djupa kunskapsbas inom ”kliniken”.

– Det är viktigt att hitta utrymme för egen internutbildning inom neurologi, och vi har lyckats klämma in detta regelbundet i våra scheman. Vi har en läsklubb där vi använder den förträffliga tidskriften *Continuums* temanummer och i vår *Journal Club* utgår vi från nyligen publicerade artiklar och det känns oerhört tillfredsställande att ha läst bakomliggande studier när läkemedelsföre-

tagen kommer för att presentera nya preparat.

SAMRÅD VID ARBETSLUNCHEN

Sektionen följer också de webbseminarier som Föreningen Akut Neurologi i Sverige (ANS) håller. Dessa seminarier har arrangerats av ANS sedan 2011 och genomförs via direktsändningar på webben.

– Vid våra arbetsluncher har vi möjlighet att samråda om svåra patientfall och vi har konsensusbeslut före insättning av avancerade och ekonomiskt dyrbara behandlingar, säger Karin Johnsson.

Hon utvecklar öppenhet tankarna kring sitt eget arbete som sektionschef:

Björn Klemmedsson är avdelningschef på strokeenheten.

– Det är å ena sidan slitigt att vara både chef och kliniker. Administrationen har en tendens att svälla och jag kan känna mig rädd att tappa i kompetens. Enbart chefskap skulle å andra sidan vara outhärdligt och jag har ändå haft goda möjligheter att påverka verksamheten.

– Sedan några år tillbaka är en neurolog i tjänst även söndagar och går in extra under långhelger. Vi räknar med att på sikt utöka till alla veckans dagar. Under 2013 har vi startat en sjuksköterskebaserad mottagning för patienter som haft stroke.

– Det som samtidigt gör chefskapet lätt är att ha så kompetenta och engagerade medarbetare. Man vill framåt och

Kristina Källén, neurolog med ansvar för termin sju på läkarutbildningen.

har fortlöpande idéer kring hur vi kan utveckla och förbättra. Till exempel har sekreterarna på vår mottagning genomfört ett utvecklingsarbete så att de nu har noggrann kontroll på behovet av nybesökstider och läkarnas väntelistor. Varje läkare går också noggrant igenom sin väntelista för att undvika onödiga kallelser och schemat anpassas till individuella behov.

INTRESSANTA PROJEKT PÅ GÅNG

Fördjupningsarbeten inom läkar- och ST-utbildning ger bidrag till den forskningsverksamhet som Karin Johnsson beskriver som "spirande".

– Vi har flera intressanta projekt på gång och då tre av våra neurologer är disputerade, finns goda förutsättningar. Sjukhuset är välförsett när det gäller forskningsfonder och neurologsektionen har fått anslag till en nystartad studie om förmaksflimmer. Genom att spela in hjärtrytmen under tre veckor hoppas man kunna förbättra diagnostiken.

Karin Johnsson, sektionschef för neurologi.

Neurologer och ST-läkare på avslappnad arbetslunch.

Under vårt besök på Neurologi på Helsingborgs lasarett svävar ett orosmoln envist över mottagningen. En privat neurologmottagning i Helsingborg som funnits i cirka 20 år har inte fått förlängning av sitt vårdavtal. Man förväntas ta över ett stort antal av dessa patienter. Behov finns alltså av ytterligare rekrytering. Kampen mot det allt tuffare ekonomiska klimatet går vidare. Den underlättas av att personalen så påtagligt brinner för sin verksamhet.

MICHAEL LJUNGBERG, Textbyrån MLT
Foto: LENNART TIDMAN, Textbyrån MLT